

NATUR-PACK RADÍ, AKO RIEŠIŤ PREPLNENÉ KONTAJNERY V MESTE KOŠICE

Košičanov trápia preplnené kontajnery. V tomto článku sa dočítate, aká je situácia v oblasti triedeného zberu v Košiciach z pohľadu organizácie zodpovednosti výrobcov pre obaly NATUR-PACK, a.s., ktorá v meste Košice triedený zber financuje, ako aj to, kto a ako rozhoduje o počte kontajnerov a ako sa dá prispieť k riešeniu situácie.

Ako funguje organizácia zodpovednosti výrobcov pre obaly (ďalej len „OZV“)?

Za obalové a neobalové výrobky, ktoré po ich spotrebe majú potenciál skončiť ako komunálny odpad, nesie zodpovednosť ten, kto ich uviedol na slovenský trh. Ide o obaly z potravín, drogerie, tašky či neobalové výrobky, ako sú napr. poháre zo skla, plastu a pod. Tento princíp sa nazýva rozšírená zodpovednosť výrobcov (ďalej len „RZV“). Výrobcov spadajúcich pod RZV združuje OZV. Z prostriedkov získaných od výrobcov OZV NATUR-PACK financuje systém triedeného zberu v zazmluvnených mestách a obciach, a teda aj v Košiciach.

Ako je to s poplatkami za triedený zber?

Už zo zjednodušeného opisu fungovania OZV vyššie vyplýva, že občania za triedený zber zložík plasty, papier a lepenka, sklo, kovové obaly a kompozitné obaly na báze lepenky, tzv. „farebné zberné nádoby“ neplatia. Občan hradí miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, do ktorého spadá nakladanie so zmesovým komunálnym odpadom. Jediným momentom, kedy sú (mali by byť, nie vždy sa to deje) farebné zberné nádoby financované obcou, je prípad, ak vyzbieraná zložka komunálneho odpadu je znečistená nad jej prípustnú mieru znečistenia, ktorú určuje zákon o odpadoch. V tomto roku je to do 35 % vrátane. To znamená, že napr. kontajner na sklo, ak obsahuje 65 % a viac sklenených obalov a neobalových výrobkov, financuje ho OZV. Ak obsah nečistôt je viac ako 35 % v takomto kontajneri, to znamená, že obsahuje inú zložku, ktorá do neho nepatrí, napríklad drobný stavebný odpad, financovanie ostáva na obci a občanoch. OZV NATUR-PACK zatiaľ túto zákonnú možnosť prefinancovania mestom Košice nevyužila.

Kto a kedy rozhoduje o počte kontajnerov

Systém triedeného zberu v obciach pre 5 zložiek funguje na tzv. trojuholníku zmluvných vzťahov medzi OZV pre obaly, obcou a zberovou spoločnosťou. Rozhodujúcim faktorom, ktorý ovplyvňuje nastavenie systému zberu, je súvisiaca legislatíva určujúca pravidlá a požiadavky na triedený zber vrátane tzv. štandardov zberu, ktoré vyjadrujú minimálne zberové kapacity. OZV NATUR-PACK je otvorená návrhom na zlepšenie funkčnosti triedeného zberu, preto v spolupráci s mestom Košice a zberovou spoločnosťou KOSIT každoročne prehodnocuje a rozširuje systém a rozsah triedeného zberu na území mesta.

Od legislatívy k číslam

Aby sme neostali len pri „legislatívnom prehľade“, pre občanov mesta Košice sme spracovali aj prehľad v číslach za roky, v ktorom sme s mestom v zmluvnom vzťahu. OZV NATUR-PACK v súlade s platnou legislatívou každoročne navyšuje disponibilné množstvo litrov nádob alebo vriec na triedený zber. Oby-

Disponibilné množstvo „litrov“ pre občanov Košíc prostredníctvom zberných nádob		
Rok	Legislatívna požiadavka	Poskytnuté OZV NATUR-PACK
2020	159 908 938 litrov	193 058 800 litrov
2021	179 110 896 litrov	235 094 600 litrov

vatelia Košíc mali napríklad v roku 2020 k dispozícii **193 058 800 litrov ročne, pričom naša legislatívna povinnosť bola zabezpečiť 159 908 938 litrov. Ešte väčší rozdiel je v tomto roku, kedy legislatíva požaduje v meste Košice 179 110 896 litrov, ale zabezpečených je až 235 094 600.**

Ako je to s triedeným zberom zo strany obyvateľov z pohľadu analýz OZV NATUR-PACK vyhodnotila množstvo odpadu vytriedeného v partnerských samosprávach za roky 2019 a 2020. Medziročne v našich samosprávach vzrástlo množstvo vytriedených odpadov v celkovom priemere o úctyhodných 18 %. V tom istom období a v tých istých samosprávach vzrástla celková produkcia zmesového odpadu o 1 %. V meste Košice vzrástlo množstvo vytriedených odpadov v roku 2020 o 10,4 % oproti roku 2019. Nárast podielu vytriedených zložiek súvisí aj s množstvom objemu, ktorý je občanom v priebehu roka k dispozícii.

Z hľadiska obsahu nečistôt v zberných nádobách má mesto Košice rezervy vzhľadom na pomerne vysoký obsah nečistôt v jednotlivých druhoch kontajnerov. V prípade skla je priemerné znečistenie v analýzach NATUR-PACK 9,78 %, v Košiciach v priemere 12,26 %. U kontajnerov určených na papier a lepenku je celoslovenský priemer analýz 15,15 %, pričom z košických analýz vychádza 20,95 %. Najlepšie vyšiel obsah žltých kontajnerov, kde sa v meste Košice zbierajú okrem plastov aj nápojové kartóny a kovové obaly. Celoslovenský priemer je na úrovni 26,89 %, v Košiciach 23,42 %.

Ukážka minimalizácie obsahu o polovicu u kovových obalov na nápoje.

Kde vidíme medzery a ako zlepšiť triedený zber?

Problém preplnených kontajnerov sa nedá riešiť neustálym pridávaním nádob či zvyšovaním frekvencie zvozu. Rozhodne je dôležité dodržiavať aj pravidlá zberu. Všeobecným problémom, nielen v Košiciach, je aj veľké **množstvo nečistôt v nádobách na triedený zber a nestláčanie obalov v nádobách na plasty a papier, čo potvrdila aj naša posledná analýza odpadov z júna 2021.**

Stláčaním odpadov v žltých kontajneroch sa dá ušetriť aj viac ako 40 % obsahu kontajnera, v prípade modrých kontajnerov to môže byť aj dvojnásobok. Popri nestláčaní odpadov ďalším faktorom, ktorý výrazne urýchľuje zaplnenie kontajnerov na triedený zber, je práve veľká miera nečistôt, t. j. odpadov, ktoré do nádob na triedený zber nepatria.

OZV NATUR-PACK je aktívnym partnerom mesta Košice a zberovej spoločnosti KOSIT a aj v minulosti sme problémy s tzv. preplnenými kontajnermi riešili spoločne. Pre zvyšovanie povedomia o správnom triedení odpadov na pravidelnej báze poskytujeme aj mestu Košice množstvo edukatívnych materiálov vrátane náučných videí YouTube kanála NATUR-PACK verejnosti. Správne triedenie nielen ušetrí množstvo miesta v kontajneroch na triedený zber, ale je aj nevyhnutným predpokladom pre lepšiu úroveň recyklácie, ktorá v praxi trpí práve prítomnosťou nečistôt, ktoré dokážu vytriedený odpad aj absolútne znehodnotiť.

**Autor: Ing. Uršula Pomfyová,
environmentálna špecialistka OZV NATUR-PACK**

KT20210045